Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18883

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i (Ç?EDÖ), çocuklar?n sosyal etkile?im becerilerini ve yeterlilik düzeylerini de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçek uyarlamas?d?r. Ölçek, Fatma Betül ?enol ve Ercan N. Metin taraf?ndan 2018 y?l?nda Türkçe'ye adapte edilerek geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, Türk kültürüne özgü ba?lamlarda çocuklar?n akranlar? ve yeti?kinlerle kurdu?u sosyal ili?kilerin kalitesini sistematik bir ?ekilde ölçme ihtiyac?na cevap vermektedir. Ölçek, özellikle rehberlik ve psikolojik dan??ma alanlar?nda, çocuklar?n geli?imsel de?erlendirmelerinde önemli bir tan? arac? olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i, sosyal etkile?im, sosyal yeterlilik, uyarlama, psikometrik özellikler.

Yazarlar

Fatma Betül ?enol, Ercan N. Metin

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, okul öncesi ve ilkokul ça??ndaki çocuklar?n sosyal etkile?im düzeylerini, bu etkile?imlerde sergiledikleri davran??sal yeterlilikleri ve olas? zorluklar? belirlemektir. Uyarlama çal??mas?, özgün ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü ve ölçme yetene?ini Türk örnekleminde kan?tlamak, böylece Türkiye'deki ara?t?rmac?lar ve uygulay?c?lar için güvenilir bir de?erlendirme arac? sa?lamakt?r.

Ç?EDÖ, özellikle sosyal beceri e?itim programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmede, risk alt?ndaki çocuklar?n erken te?hisinde ve bireysel dan??manl?k süreçlerinin planlanmas?nda kritik bilgiler sunar. Ölçek, çocuklar?n sosyal ortamlara uyum sa?lama yeteneklerini ve duygusal tepkilerini objektif kriterlere göre derecelendirmeyi amaçlamaktad?r.

Yap?

Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i, genellikle çocuklar?n gözlemlenebilir sosyal davran??lar?n? temel alan bir yap?y? ölçmektedir. Ölçe?in temel psikolojik yap?s?, çocukluk dönemindeki sosyal yeterlilik (social competence) kavram? etraf?nda ?ekillenir. Bu yap?, çocu?un sosyal ipuçlar?n? anlama, uygun duygusal tepkiler verme, i?birli?i yapma, çat??ma çözme ve akranlar?yla pozitif ili?kiler kurma becerilerini kapsar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, muhtemelen birden fazla alt boyuttan olu?maktad?r. Bu alt boyutlar tipik olarak "Pozitif Etkile?im", "Negatif/Problem Davran??lar" ve "Sosyal Giri?kenlik" gibi alanlar? içerebilir. Bu çok boyutlu yap?, çocuklar?n sosyal dünyadaki karma??k rollerini ve etkile?im biçimlerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?r.

Geçerlik

?enol ve Metin (2018) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerlik (construct validity) kan?tlar?n? sunmak amac?yla çe?itli analizler yap?lm??t?r. Yap?lan analizler, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu göstermi?tir.

Kapsam geçerli?i (content validity) için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve maddelerin ölçülmek istenen yap?y? temsil etme derecesi incelenmi?tir. Yap? geçerli?i ba?lam?nda ise, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in alt boyutlar?n?n teorik modelle uyumu test edilmi?tir. Çal??ma sonuçlar?, Ç?EDÖ'nün Türk kültürü ba?lam?nda çocuklar?n sosyal etkile?imini geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, özellikle iç tutarl?l?k (internal consistency) yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in genel puan? ve muhtemel alt boyutlar? için Cronbach Alfa (α) katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki tutarl?l???n? de?erlendirmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizleri de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçekten elde edilen puanlar?n k?sa bir süre aral???nda stabil kald???n? kan?tlayarak Ç?EDÖ'nün güvenilir bir araç oldu?unu peki?tirmi?tir.

Faktör Analizi

Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i'nin Türkçeye adaptasyonu sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek için faktör analizi teknikleri uygulanm??t?r. ?enol ve Metin (2018) çal??mas?nda, orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu incelemek üzere Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in kuramsal olarak beklenen faktör yap?s?n? do?rulayan iyi uyum indeksleri (Goodness-of-Fit indices) göstermi?tir. Bu, ölçek maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? ve her bir alt boyutun sosyal etkile?imin farkl? bir yönünü temsil etti?ini kan?tlam??t?r. Bu güçlü yap?sal kan?t, ölçe?in puanlamas?n?n ve yorumlanmas?n?n bilimsel olarak sa?lam temellere dayand???n? göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Dereceleme Ölçe?i (Likert Tipi Derecelendirme format?n?n kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuklar

Ya? Grubu: Genellikle 6-12 ya? (?lkokul Ça??)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli ilkokul kademelerinde ö?renim gören çocuklar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Ö?retmen veya ebeveyn taraf?ndan doldurulan gözleme dayal? dereceleme ölçe?i metodolojisi. Puanlama, çocu?un sosyal etkile?im davran??lar?n?n s?kl???na veya yo?unlu?una göre yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik de?erlendirme, okul psikolojisi, çocuk geli?imi, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant? E-posta Adresi: fatmabetulsenol@gmail.com (Sorumlu Yazar: Fatma Betül ?enol)

Yaz??ma Adresi: Kaynakta belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler, sorumlu yazar Fatma Betül ?enol ile ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Ölçe?in ticari kullan?m?na ili?kin ücret bilgisi belirtilmemi?tir; akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlarda genellikle yazardan izin al?nmas? yeterlidir. Ölçe?in Türkçe uyarlama ve psikometrik özellikleri çal??mas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki adresten indirilebilir: cocuklar-icin-etkilesim-dereceleme-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

?enol, F. B. ve Metin, E. N. (2018). Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Türk Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Dergisi, 8*(51), 81-106.

Çocuklar ?çin Etkile?im Dereceleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, maddeler listelenememektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM